

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathawada University, Aurangabad.
Syllabus Template for PET Examination 2016

Section - A Reserch Methodology

Unit I संशोधनाचे स्वरूप व संकल्पना

- I. संशोधन : विविध व्याख्या
- II. संशोधनाची प्रयोजने
- III. तात्त्विक व उपयोजित संशोधन
- IV. साहित्य समीक्षा व साहित्य संशोधन
- V. संशोधकाचे गुण
- VI. आंतरविद्याशाखीय संशोधन

Unit II संशोधनाचे तंत्र व साधने

- I. पाहणी, मुलाखती, प्रश्नावली
- II. ग्रंथालयीन साधने, ग्रंथालयांचे संशोधनाचे स्थान
- III. इंटरनेट, वेबसाईट इ. साधने
- IV. संशोधनात्मक ग्रंथालय

Unit III संशोधनाचे प्रकार व पद्धती

- I. प्रकार : तथ्यलक्ष्यी संशोधन, संहितानिष्ठ संशोधन, अन्वयार्थप्रधान संशोधन, सर्जनशील संशोधन - याचे स्वरूप
- II. पद्धती - ऐतिहासिक, तौलनिक, वैज्ञानिक, अनुभवाधिष्ठित, संहितानिष्ठ, समीक्षातत्त्वप्रधान, व क्षेत्रीय संशोधन पद्धती)
- III. प्रकार व पद्धती यांचे स्थूलस्वरूप

Unit IV संशोधनात्मक लेखन

- I. शोधनिबंध, प्रबंधाचा आराखडा
- II. संदर्भसूची, संदर्भनोंदणीची पद्धती
- III. परिशिष्टे, कोष्टके, नकाशा, तक्ते
- IV. संशोधन प्रक्रिया
- V. मध्ययुगीन व आधुनिक साहित्य संशोधन

Unit V महितीचे व्यवस्थापन व मराठीतील महत्त्वाचे संशोधक

- I.** संशोधनाची पूर्वतयारी
- II.** सामग्री संकलन (Data Collection)
- III.** उपलब्ध माहितीचे व्यवस्थापन व विश्लेषण
- IV.** महत्त्वाचे संशोधक व त्यांचे संशोधनात्मक लेखन व लेखनकार्याचा परिचय

Section -B Name of the Subject: Marathi Language & Literature

Unit I मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास

- मराठीतील धर्मसंप्रदायांची कामगिरी.
- नाथ, महानुभाव, वारकरी, समर्थ, दत्त या पंथ संप्रदायांचे तत्त्वज्ञान.
- वरील संप्रदायांमधील ग्रंथकार - कवी यांचे वाङ्मयीन कर्तृत्व.
- मध्ययुगीन वाङ्मयनिर्मितीच्या प्रेरणा व तत्कालीन वितरण माध्यमे.
- पंडिती काव्यपरंपरा, शाहिरी काव्यपरंपरा व बखरवाङ्मय.
- शाहिरी काव्याचे स्वरूप, प्रेरणा व वैशिष्ट्ये (पोवाडे, लावण्या इ. काव्यप्रकार).
- बखर वाङ्मय : बखरीचे विविध प्रकार, प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये.

Unit II भारतीय साहित्यशास्त्र / साहित्यसमीक्षा

- भारतीय साहित्यशास्त्र : यातील प्रयोजनविचार / रस, अलंकार, रीती, वक्रोक्ती, ध्वनी इ. सिद्धान्ताचे स्वरूप / भारतीय मीमांसक / भारतीय साहित्यशास्त्रातील वस्तुनिष्ठता आणि समीक्षेसाठी या साहित्यशास्त्राचा विचार कितपत उपयुक्त आहे याची चर्चा.
- प्रयोजनविचार / पाश्यात्य व भारतीय साहित्यशास्त्राचे स्वरूप.
- साहित्य व समीक्षा परस्परसंबंध, समीक्षेचे स्वरूप व व्याप्ती.
- वाङ्मयमूल्ये व जीवनमूल्ये यांची परस्परपूरकता.
- शैलीच्या व्याख्या, शैलीविषयक विविध दृष्टिकोन, शैलीचे स्वरूप, शैलीविषयक अभ्यासकांची मते.
- चरित्रात्मक, ऐतिहासिक, समाजशास्त्रीय, आदिबंधात्मक, मानसशास्त्रीय, मार्क्सवादी, रुपवादी, आस्वादक, संरचनात्मक, विरचनावादी इ.
- मराठी समीक्षेची सद्यःस्थिती आणि समीक्षेची आजवरची वाटचाल.

Unit III भाषाविज्ञान व मराठी भाषेचा इतिहास / मराठी व्याकरण / मराठीचे लेखनविषयक नियम / भाषिक कौशल्ये

- भाषेची लक्षणे, भाषा व संदेशन, भाषाभ्यासाच्या परंपरागत पद्धती, ऐतिहासिक व वर्णनात्मक भाषाभ्यास पद्धती.
- स्वनविचार - स्वनविज्ञानाचे स्वरूप, वागेंद्रियांची रचना व कार्य, स्वननिर्मिती, स्वनांचे वर्गीकरण, स्वन - स्वनिम - स्वनांतर, खंडात्मक आणि खंडाधिष्ठित स्वनिम.

- पदविचार (रुपविचार) - भाषेतील दुहेरी संरचना, रुप- रुपिका- रुपिकांतर स्वरुप, रुपिम आणि रुपिकांतर, रुपिम व रुपिका यांचे प्रकार इ.
- वाक्यविचार - वाक्याचा वर्णनात्मक अभ्यास, वाक्य : शब्द आणि रुपिम, मुक्त आणि बद्ध रुपिम, शब्दयोगी आणि प्रत्यय, रुपिकांचे वर्गीकरण, आशयसूचक रुपिमे, कार्यसूचक रुपिम, नामे आणि विभक्ती, वाक्याचा प्रत्याकृतीबंध, नियम.
- अर्थविचार - अर्थसिद्धान्त, अर्थाचे प्रकार, रुप - अर्थ संबंध आणि अर्थ - अर्थ संबंध, अर्थक्षेत्र कल्पना किंवा शब्दक्षेत्र कल्पना, अर्थविन्यास.
- संरचनावाद - अमेरिकन आणि युरोपीयन
- मराठी भाषा आणि महाराष्ट्र राज्य, महाराष्ट्राची भाषिक स्थिती , महाराष्ट्र : भाषिक आणि राजकीय, मराठीच्या जनकभाषा : मतमतांतरे, नवभाषानिर्मितीची कारणे व स्वरुप, मराठीच्या निर्मितीत इतर भाषांचे योगदान.
- मराठी भाषेची उत्पत्ती - मराठीचा उगमकाल, कोरीव लेख, ताम्रपट, मराठी ग्रंथलेखन.
- मराठीचे कालिक भेद - कालविभागणीचे विविध प्रकार, आदिकालातील मराठी, मध्यकालातील मराठी, आंग्लकालीन मराठी, आधुनिककालीन मराठी.
- मराठी भाषेवरील अन्य भाषांचा प्रभाव - सहवर्ती भाषांचा प्रभाव, याशिवाय फार्सी, संस्कृत, कन्नड, इंग्रजी व मराठी यांचा सहसंबंध.
- मराठीच्या बोली - भाषा आणि बोली साम्यभेद, मराठी व कोकणी / अहिराणी / वऱ्हाडी / डांगी / नागपूरी इ.
- मराठी भाषेच्या अभ्यासपद्धती.
- समाजभाषाविज्ञान : स्वरुप आणि व्याप्ती.
- सामाजिक बोलीविज्ञान.
- श्रवण परंपरेचे स्वरुप, श्रवणाचे महत्त्व व श्रवण प्रक्रियेतील अडथळे
- वाचनाचे महत्त्व, वाचन परंपरा, वाचनसंस्कृती
- निरीक्षण व ज्ञानेद्रिये, निरीक्षण व पाहणे, निरीक्षण कौशल्याचे महत्त्व
- परिणामकारक संभाषण , परिणामकारक संभाषणाचे तंत्र / घटक, संभाषणातील अडथळे
- मुद्रित प्रसार माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये (वृत्तपत्राचे स्वरुप व महत्त्व / बातमी लेखन / वृत्तलेखन/ स्तंभलेखन/ मुलाखत / परीक्षणात्मक लेखन / दिवाळी अंक / नियतकालिक / स्मरणिका)
- दृकश्राव्य माध्यमांसाठी लेखन
(नभोवाणी स्वरुप व कार्य / नभोवाणीवरील भाषण, मुलाखती, बातमीपत्रे / रुपक, श्रुतिका, नभोनाट्य / दूरचित्रवाणीचे स्वरुप, कार्य व विस्तार / दूरचित्रवाणीचे कार्यक्रम / इंटरनेटची संकल्पना व उपयोजन)
- उपयोजित लेखन
(मुद्रितशोधन / जाहिरात लेखन, जिंगल लेखन/ चित्रपट - मालिकांसाठी पटकथा, संवाद, गीतलेखन)

- मराठी व्याकरणाचा इतिहास, व्याकरणाचे प्रकार
- मराठीतील वर्ण, शब्द व वाक्यविचार
- मराठी व्याकरणातील संधी प्रयोग, समास, लिंग
- मराठीतील व्याकरणविषयक चिंतन
- विभक्ती व आख्यातविचार
- मराठी लेखनविषयक नियम

Unit IV लोकसाहित्य / तौलनिक - साहित्याभ्यास / वाङ्मयप्रकारांची संकल्पना

- परंपरा आणि पार्श्वभूमी, लोकसाहित्याची संकल्पना, साहित्यविचार, लोकसाहित्याच्या व्याख्या, लोकसाहित्य : स्वरूप व व्याप्ती.
- लोकसाहित्याभ्यासाची विविध अंगे : लोकसाहित्याची उत्पत्ती, प्रयोजन, लोकसाहित्याभ्यासाचे महत्त्व व आवश्यकता, लोकसाहित्याचे संकलन व संशोधन, लोकसाहित्याचे विविध संप्रदाय, लोकसाहित्याच्या अभ्यासाच्या विविध पद्धती.
- लोकसाहित्याचा तुलनात्मक अभ्यास : लोकसाहित्य व ललितवाङ्मय / लोकसाहित्य व लोकवाङ्मय / लोकसाहित्य व ललितवाङ्मयातील विनोद / लोकसाहित्य व ललित वाङ्मयातील वास्तवता इ.
- लोकसाहित्यातील लोकजीवनदर्शन - लोकसमजूती, लोकसंकेत, लोकविधी, लोकरुढी, लोकप्रथा, लोकवहिवाटी इ.
- स्त्रीगीते, पुरुषांची गीते, बडबडगीते, विधीगीते, कृषिगीते, आदिवासींची गीते इ. लोकगीतांचे स्वरूप व विशेष.
- दंतकथा, दैवतकथा, अद्भुतकथा, प्राणीकथा, चातुर्यकथा, हास्यकथा, वीरकथा, इ. लोककथांचे स्वरूप व विशेष.
- उखाणे, म्हणी, वाक्संप्रदाय.
- गोंधळ / वाघ्यामुरळी / वासुदेव / भराडी / दंडार / कीर्तन / तमाशा / बहुरूपी / दशावतार / लळित / पंचमी / पोतराज / कुंभाराचे डहाक / धनगराचे सुंबरान इ.
- तुलना, तुलनेचे स्वरूप, तौलनिक साहित्याची परंपरा, तौलनिक साहित्याच्या व्याख्या, तौलनिक साहित्याभ्यासाचे घटक, अनुवाद मीमांसा आणि प्रकार, तौलनिक साहित्याभ्यासाची आवश्यकता. राष्ट्रीय साहित्य व देशी साहित्य, विश्व साहित्याची संकल्पना व स्वरूप.

Unit V आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, वाङ्मयीन प्रवाह (दलित, ग्रामीण, आदिवासी, स्त्रीवादी इ.)/ साहित्यक्षेत्रातील ताज्या घडामोडी

- आंग्लकालीन मुद्रणयुग, मराठी साहित्यातील बदल, भाषांतरित वाङ्मय व वृत्तपत्रे - मासिके - नियतकालिके यांची कामगिरी.

- कविता, कथा, कादंबरी, नाटक व चरित्र - आत्मचरित्र, आत्मकथन, निबंध , लघुनिबंध आणि समीक्षा इ. वाङ्मयप्रकाराचे स्वरूप - विशेष आणि विकास.
- साठोत्तरी वाङ्मयीन प्रवाह : ग्रामीण, दलित, स्त्रीवादी, आदिवासी : या प्रवाहांच्या प्रेरणा, स्वरूप विशेष व आजवर झालेली वाटचाल आणि या प्रवाहातील महत्त्वपूर्ण
- वाङ्मयनिर्मिती याविषयीचा अभ्यास. मराठवाड्यातील आधुनिक साहित्य मराठवाड्यातील साहित्याचे वेगळेपण, त्यातील प्रादेशिकतेचे संदर्भ आणि या साहित्याचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये प्रेरणा आणि मराठवाड्यातील विविध साहित्य चळवळींचा अभ्यास.
- दलित साहित्य : संकल्पना, स्वरूप व प्रेरणा आणि इतिहास
- आदिवासी साहित्य : समाज, संस्कृती, इतिहास, लोककला, बोली.
- ग्रामीण साहित्य : स्वरूप व व्याप्ती, कालखंडानुसार झालेले बदल.
- स्त्रीवादी साहित्य : स्त्रियांची स्थितीगती, समाजसुधारकांच्या चळवळी, स्त्रीवादी साहित्याचे स्वरूप, स्त्रीवादी साहित्याची भूमिका.
- मराठी साहित्य संमेलनाचा इतिहास व वाङ्मयीन पुरस्कार.

Dr.Babasaheb Ambedkar Marathawada University, Aurangabad.
Syllabus Template for PET Examination 2016

Section - A Reserch Methodology (50% Weightage)

Unit I संशोधनाचे स्वरूप व संकल्पना

Unit II संशोधनाचे तंत्र व साधने (पाहणी, मुलाखती, प्रश्नावली, ग्रंथालयीन साधने)

Unit III संशोधनाचे प्रकार व पद्धती (तथ्यलक्ष्यी संशोधन / संहितानिष्ठ संशोधन / अन्वयार्थप्रधान संशोधन /सर्जनशील संशोधन) (पद्धती - ऐतिहासिक, तौलनिक, वैज्ञानिक , अनुभवाधिष्ठित संहितानिष्ठ, समीक्षातत्त्वप्रधान, क्षेत्रीय पद्धती)

Unit IV संशोधनात्मक लेखन (शोधनिबंध / प्रबंधाचा आराखडा / संदर्भसूची / परिशिष्टे / कोष्टके / नकाशा / तक्ते / संशोधन प्रक्रिया)

Unit V महितीचे व्यवस्थापन आणि विश्लेषण / मराठीतील महत्त्वाचे संशोधक

Section -B Name of the Subject: **Marathi Language & Literature**

Unit I मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास

Unit II भारतीय साहित्यशास्त्र / साहित्यसमीक्षा

Unit III भाषाविज्ञान व मराठी भाषेचा इतिहास / मराठी व्याकरण / मराठीचे लेखनविषयक नियम / भाषिक कौशल्ये

Unit IV लोकसाहित्य / तौलनिक - साहित्याभ्यास / वाङ्मयप्रकारांची संकल्पना

Unit V आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास वाङ्मयीन प्रवाह (दलित, ग्रामीण, आदिवासी, स्त्रीवादी इ.) / साहित्यक्षेत्रातील ताज्या घडामोडी